

**PREDLOG
(EVA 2023-2330-0155)**

Na podlagi 10., 12. člena in tretjega odstavka 23. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) Vlada Republike Slovenije izdaja

**ODLOK
o finančni pomoči za nadomestilo škode v čebelarstvu v letu 2023**

**1. člen
(vsebina)**

(1) Ta odlok določa finančno pomoč za nadomestilo škode v čebelarstvu v letu 2023, ki je posledica slabih vremenskih razmer, zaradi česar se je zmanjšalo medenje medovitih rastlin (v nadaljnjem besedilu: finančna pomoč), upravičenca, podrobnejše pogoje in postopek dodelitve pomoči.

(2) Finančna pomoč se dodeli v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* v kmetijskem sektorju (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2023/2391 z dne 4. oktobra 2023 o spremembi uredb (EU) št. 717/2014, (EU) št. 1407/2013, (EU) št. 1408/2013 in (EU) št. 360/2012 glede pomoči *de minimis* za predelavo in trženje ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter Uredbe (EU) št. 717/2014 glede skupnega zneska pomoči *de minimis*, dodeljene enemu podjetju, obdobja njene uporabe in drugih zadev (UL L št. 2023/2391 z dne 5. 10. 2023), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1408/2013/EU).

**2. člen
(pomen izrazov)**

Izrazi, uporabljeni v tem odloku, pomenijo:

- primarna kmetijska proizvodnja je proizvodnja iz 44. točke 2. člena Uredbe Komisije (EU) 2022/2472 z dne 14. decembra 2022 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 327 z dne 21. 12. 2022, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2023/2607 z dne 22. novembra 2023 o popravku Uredbe (EU) 2022/2472 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 2023/2607 z dne 23. 11. 2023);
- primarna proizvodnja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture so dejavnosti iz točke (b) prvega odstavka 2. člena Uredbe Komisije (EU) št. 717/2014 z dne 27. junija 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* v sektorju ribištva in akvakulture (UL L št. 190 z dne 28. 6. 2014, str. 45), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2023/2391 z dne 4. oktobra 2023 o spremembi uredb (EU) št. 717/2014, (EU) št. 1407/2013, (EU) št. 1408/2013 in (EU) št. 360/2012 glede pomoči *de minimis* za predelavo in trženje ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter Uredbe (EU) št. 717/2014 glede skupnega zneska pomoči *de minimis*, dodeljene enemu podjetju, obdobja njene uporabe in drugih zadev (UL L št. 2023/2391 z dne 5. 10. 2023), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 717/2014/EU);
- enotno podjetje so fizične in pravne osebe, ki opravljajo gospodarsko dejavnost in so med seboj povezane v skladu z drugim odstavkom 2. člena Uredbe 1408/2013/EU;
- čebelar je pravna ali fizična oseba, kot je opredeljena v predpisu, ki ureja označevanje čebelnjakov in stojišč.

3. člen (upravičenec)

Upravičenec do finančne pomoči je čebelar, ki je vpisan v centralni register čebelnjakov (v nadaljnjem besedilu: register čebelnjakov) in izpolnjuje pogoje za pridobitev finančne pomoči po tem odloku.

4. člen (pogoji za pridobitev pomoči)

(1) Za pridobitev finančne pomoči mora biti:

- standardni prihodek za čebele (v nadaljevanju: SO čebele), izračunan v skladu s pravilnikom, ki ureja izračun standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev, ki ga je kmetijsko gospodarstvo upravičenca doseglo v letu 2022, najmanj 4.000 eurov, kar je razvidno iz evidence standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev iz zakona, ki ureja kmetijstvo, in
- delež SO čebele v standardnem prihodku kmetijskega gospodarstva upravičenca, ki se izračuna kot razmerje med SO čebele in skupnim standardnim prihodom kmetijskega gospodarstva upravičenca za leto 2022, najmanj 50 %.

(2) Če je upravičenec:

- fizična oseba, ki ni samostojni podjetnik posameznik, mora biti na dan 30. junija 2023 v skladu s predpisom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ter predpisom, ki ureja zdravstveno zavarovanje, kot zavarovanec uvrščen pod šifre 007, 051, 052, 064 ali 065 za najmanj 20 ur tedensko,
- samostojni podjetnik posameznik, mora biti na dan 30. junija 2023 v skladu s predpisom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ter predpisom, ki ureja zdravstveno zavarovanje, kot zavarovanec uvrščen pod šifro 005 za najmanj 20 ur tedensko,
- pravna oseba, mora imeti na dan 30. junija 2023 v skladu s predpisom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ter predpisom, ki ureja zdravstveno zavarovanje, zaposleno najmanj 1 osebo pod šifro 001 ali 040 za najmanj 20 ur tedensko.

(3) Na dan uveljavitve odloka mora biti upravičenec kot nosilec ali član kmetije vpisan v register kmetijskih gospodarstev (v nadaljnjem besedilu: RKG) v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo. Na dan uveljavitve odloka mora imeti upravičenec urejen vpis v RKG v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo, in pravilnikom, ki ureja vpis v RKG.

(4) Upravičenec mora biti imetnik transakcijskega računa v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo.

(5) Upravičenec na dan uveljavitve tega odloka ali peti dan po uveljavitvi tega odloka ne sme imeti neporavnanih zapadlih davčnih obveznosti in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, v višini, ki presega 50 eurov.

5. člen (finančne določbe)

(1) Za finančno pomoč se zagotovijo sredstva v višini do 190.000 eurov iz proračuna Republike Slovenije.

(2) Finančna pomoč za upravičenca iz 3. člena tega odloka znaša 14 eurov na čebeljo družino, pri čemer se upošteva število čebeljih družin v čebelnjakih na dan 30. junija 2023, prijavljenih v registru čebelnjakov, ki jih je upravičenec v skladu s predpisi, ki urejajo označevanje čebelnjakov in stojišč, sporočil od 31. oktobra 2022 do vključno 30. junija 2023.

(3) Če izračunana skupna višina finančne pomoči upravičencem iz 3. člena tega odloka preseže razpoložljiva sredstva iz prvega odstavka tega člena, se višina pomoči vsem upravičencem sorazmerno zmanjša.

(4) Poleg finančne pomoči po tem odloku se v zvezi z istimi upravičenimi stroški ne sme dodeliti še druga pomoč iz javnih sredstev, če bi se s seštevanjem teh pomoči preseгла intenzivnost pomoči ali znesek pomoči, določena za posebne okoliščine vsakega primera v pravnih aktih Evropske unije.

(5) Skupni znesek vseh pomoči *de minimis* v primarni kmetijski proizvodnji, ki se odobri in izplača upravičencu ali enotnemu podjetju, katerega del je upravičenec, ne sme presežati zgornje meje iz tretjega a odstavka 3. člena Uredbe 1408/2013/EU ter nacionalne in sektorske omejitve za Slovenijo iz Priloge II Uredbe 1408/2013/EU. Ne glede na določbe drugega in tretjega odstavka tega člena se pomoč ustrezno zniža, če bi bila z odobreno finančno pomočjo po tem odloku presežena zgornja meja ali omejitev iz tega odstavka.

(6) Če je upravičenec dejaven v primarni kmetijski proizvodnji in je poleg tega dejaven v enem ali več sektorjih ali opravlja dejavnosti, ki spadajo na področje uporabe Uredbe Komisije (EU) 2023/2831 z dne 13. decembra 2023 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* (UL L št. 2023/2831 z dne 15. 12. 2023; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2023/2831/EU), se pomoč *de minimis*, dodeljena v skladu s tem odlokom, lahko združuje s pomočjo *de minimis*, dodeljeno sektorjem ali dejavnostim, ki spadajo na področje uporabe Uredbe 2023/2831/EU, do zgornje meje, določene v Uredbi 2023/2831/EU, če upravičenec z ločitvijo dejavnosti ali stroškov zagotovi, da primarna kmetijska proizvodnja ne prejema pomoči *de minimis*, dodeljene v skladu z Uredbo 2023/2831/EU.

(7) Če je upravičenec dejaven v primarni kmetijski proizvodnji in je poleg tega dejaven v primarni proizvodnji ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, se pomoč *de minimis*, dodeljena v skladu s tem odlokom, lahko združuje s pomočjo *de minimis*, dodeljeno primarni proizvodnji ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, do zgornje meje, določene v Uredbi 717/2014/EU, če upravičenec z ločitvijo dejavnosti ali stroškov zagotovi, da primarna kmetijska proizvodnja ne prejema pomoči *de minimis*, dodeljene v skladu z Uredbo 717/2014/EU.

6. člen **(postopek za pridobitev pomoči)**

(1) Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: agencija) upravičencem, ki izpolnjujejo pogoje iz 4. člena tega odloka, na podlagi podatkov iz uradnih evidenc izda informativno odločbo v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo.

(2) V izreku odločbe o pravici do sredstev se navede, da gre za pomoč *de minimis* v skladu z Uredbo 1408/2013/EU, pri čemer se navede njen naslov in mesto objave v Uradnem listu Evropske unije.

(3) Agencija izda informativno odločbo najpozneje do 30. aprila 2024.

(4) Podatke za odločanje iz prvega odstavka 4. člena tega odloka pridobi agencija iz evidence standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev, ki jo vodi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

(5) Podatke o izpolnjevanju pogojev iz drugega odstavka 4. člena odloka preveri agencija v matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jo vodi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in v evidenci o zavarovanih osebah obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki jo vodi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

(6) Podatke o izpolnjevanju pogojev iz tretjega odstavka 4. člena tega odloka preveri agencija v RKG.

(7) Podatke o številu čebeljih družin iz drugega odstavka 5. člena tega odloka pridobi agencija iz registra čebelnjakov, ki ga vodi Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

7. člen **(preveritev pred odobritvijo pomoči in poročanje)**

(1) Agencija pred odobritvijo finančne pomoči preveri višino že dodeljene pomoči *de minimis* za posameznega upravičenca in subjekte, ki so z njim povezani v enotno podjetje, v evidenci pomoči *de minimis* v primarni kmetijski proizvodnji in evidenci pomoči *de minimis* v primarni proizvodnji ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, ki ju vodi ministrstvo, ter v evidenci pomoči *de minimis* v drugih gospodarskih sektorjih, ki jo vodi Ministrstvo za finance, da se zagotovi spoštovanje zgornjih mej in omejitev pomoči iz Uredbe 1408/2013/EU, Uredbe 717/2014/EU in Uredbe 2023/2831/EU. V primeru združitve, pripojitve ali razdelitve upravičenca agencija pri preveritvi dodeljene pomoči *de minimis* upošteva pogoje iz osmega in devetega odstavka 3. člena Uredbe 1408/2013/EU.

(2) Agencija v 15 dneh po izplačilu finančne pomoči posameznemu upravičencu poroča ministrstvu o dodeljeni pomoči na način, ki ga ministrstvo objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

8. člen
(hramba dokumentacije)

Agencija vodi in hrani evidence z informacijami in dokazili o dodeljeni finančni pomoči deset let od dneva dodelitve zadnje pomoči v skladu s tem odlokom.

KONČNA DOLOČBA

9. člen
(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-11/2024/3
Ljubljana,
EVA 2023-2330-0155

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)

- 10., 12. in 23. člen Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23);
- Uredba Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* v kmetijskem sektorju (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2023/2391 z dne 4. oktobra 2023 o spremembi uredb (EU) št. 717/2014, (EU) št. 1407/2013, (EU) št. 1408/2013 in (EU) št. 360/2012 glede pomoči *de minimis* za predelavo in trženje ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter Uredbe (EU) št. 717/2014 glede skupnega zneska pomoči *de minimis*, dodeljene enemu podjetju, obdobja njene uporabe in drugih zadev (UL L št. 2023/2391 z dne 5. 10. 2023), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1408/2013/EU).

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

/

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe, če je potrebna

/

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

/

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Predpis je podlaga za izvedbo finančne pomoči upravičencem - čebelarjem, ki so v 2023 utrpeli izpad čebeljih pridelkov zaradi česar se soočajo z izgubo dohodka.

Predmet pomoči je dodelitev nepovratnih sredstev v obliki podpore na čebeljo družino.

Do pomoči so upravičene fizične in pravne osebe, ki opravljajo čebelarstvo na ozemlju Republike Slovenije, so vpisane v Register kmetijskih gospodarstev in v Register čebelnjakov, nimajo neporavnanih zapadlih davčnih obveznosti višjih od 50 evrov ter izpolnjujejo pogoje glede zavarovanja, njihovo kmetijsko gospodarstvo pa pogoje glede standardnega prihodka.

Finančna pomoč se dodeli upravičencu, ki je nosilec ali član kmetijskega gospodarstva, katerega standardni prihodek za čebele za leto 2022 znaša najmanj 4.000 evrov in hkrati delež standardnega prihodka za čebele v skupnem standardnem prihodu kmetijskega gospodarstva znaša najmanj 50 odstotkov ter:

– je na dan 30. junija 2023 v skladu s predpisom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ter predpisom, ki ureja zdravstveno zavarovanje, kot zavarovanec uvrščen pod šifre 007, 051, 052, 064 ali 065 za najmanj 20 ur tedensko, če je upravičenec fizična oseba, ki ni samostojni podjetnik posameznik,

– je na dan 30. junija 2023 v skladu s predpisom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ter predpisom, ki ureja zdravstveno zavarovanje, kot zavarovanec uvrščen pod šifro 005 za najmanj 20 ur tedensko, če je upravičenec samostojni podjetnik posameznik,

– ima na dan 30. junija 2023 v skladu s predpisom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ter predpisom, ki ureja zdravstveno zavarovanje, zaposleno najmanj 1 osebo pod šifro 001 ali 040 za najmanj 20 ur tedensko, če je upravičenec pravna oseba.

Finančna pomoč znaša 14 evrov na čebeljo družino.

Slovenija čebelarstvo intenzivno spodbuja, saj se zaveda pomena čebelarjenja z vidika opravevanja. Prav tako je prepoznana po svoji dejavnosti na področju čebelarstva širom po svetu. Čebelarjem država stoji ob strani, ko razmere za čebelarjenje niso ugodne.

Odlok se izvaja v skladu z Uredbo 1408/2013/EU.

Škoda v čebelarstvu v letu 2023 je nastala zaradi slabih vremenskih razmer, zaradi česar se je zmanjšalo medenje medovitih rastlin. Po podatkih Čebelarske zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ČZS) so težave povzročale mila zima, kar je povzročilo prehitel razvoj rastlin, pozeba v aprilu, nestanovitno vreme v mesecu maju in prvi polovici junija ter velike količine padavin v letu 2023. Čebelarji tako donosov za pokrivanje dnevniht potreb čebel skoraj niso beležili vse do prve tretjine junija 2023.

Poročilo o stanju čebeljih paš v letu 2023 (vir: ČZS)

Cvetlična paša: Prve cvetoče rastline, ki spodbudijo čebele k razvoju, so na zgodnjih legah v državi (vzhod, zahod in jug) cvetele v hladnem marcu, ko so jih čebele težko koristile. Dodatno so te lege utrpel večjo škodo v pozebi, ki je v veliki meri prizadela sadno drevje in divjo češnjo, ki v tem razvojnem času skupaj s travniškimi rastlinami (regrat) predstavljajo bogat vir nektarja in cvetnega prahu. Težave je povzročalo tudi neugodno deževno in vetrovno vreme, ki se je pričelo ob koncu aprila.

Akacijeva paša: Akacija je rastlina, ki je zelo občutljiva na nizke temperature in zato v času, ko začne brsteti, ne prenese negativnih temperatur. V letu 2023 so se v času njenega razvoja temperature spustile pod ledišče tudi na Primorskem. Prizadetost smo beležili po vsej Sloveniji. Glede na pretekla leta je bila letošnja pozeba nekoliko drugačna. Prisotna je bila le v legah pri tleh do višina 5 m od ta, zato so na posameznih legah na vzhodu in jugu države cvetovi v vrhovih dreves cveteli in tudi ponudili kratkotrajno skromno pašo.

Gozdna paša: Pogosto dežjeve ter močan veter v juniju in juliju je onemogočalo pašo in uničevalo povzročitelje medenja. Dokončno pa je možnosti za pašo prekinilo močno deževje v začetku avgusta, ko je spralo povzročitelje medenja do te mere, da ni bilo obeta za pašo.

Lipova in kostanjeva paša: Zaradi pogostega deževja je bilo medenje kostanja zelo skromno. Glavni vir medenja je predstavljala lipa, ki je na območjih, kjer je prisotna, v večji meri ponudila dobro pašo. Ta območja so predvsem na območju severnega dela Primorske ter Kočevsko - Ribniškega območja.

Ocena sezone v letu 2023 (vir: ČZS)

V letu 2023 je po oceni ČZS povprečen donos medu na medonosnih postajah znašal 1,92 kg/panj. V izračunu povprečne pridelave je bilo upoštevanih 159 delujočih samodejnih opazovalnih postaj v obdobju od 1. aprila 2023 do 31. julija 2023. Za primerjavo je bil po oceni ČZS povprečen donos medu na samodejnih opazovalnih postajah v letu 2022 16,80 kg/panj.

Povprečni pridelek medu na panj je v zadnjem triletnem obdobju (2020–2022) znašal 9 kg/panj. Letošnja čebelarska sezona je bila po podatkih ČZS skoraj enako slaba kot v letu 2021, posamezna območja v državi so leto 2021 celo presegla, saj čebelarske tehtnice niso zabeležile donosa v celi sezoni 2023.

Izpad dohodka v letu 2023

Na podlagi podatkov Javne službe za napoved medenja so ugotovljeni povprečni letni donosi. V letu 2023 znaša povprečen letni donos 1,92 kg/čebeljo družino (v nadaljnjem besedilu: ČD). Na podlagi podatkov je povprečni letni donos v zadnjih treh letih (2020–2022) 9 kg/ČD. Povprečje zadnjih treh let je izračunano v skladu z metodologijo EU, ki določa, da se lahko upošteva povprečje zadnjih treh let (t. i. 3/3) ali povprečje zadnjih treh let v petih letih, brez upoštevanja najvišje in najnižje vrednosti (t. i. 3/5). Iz navedenega izhaja, da je bila čebelarska pridelava v letu 2023 prizadeta z vidika ocene letnega donosa v višini 79 %.

Na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SURS) znaša povprečna cena odkupljenega medu (cvetlični in gozdni med) v zadnjih treh letih (2020–2022) 6,56 evra. Na podlagi podatkov Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je bilo na dan 31. oktobra 2022 v Centralnem registru čebeljakov vpisanih 213.476 čebeljih panjev.

Ob upoštevanju metodologije SURS izračuna prihodka od prodaje medu in metodologije ocenjevanja škod to pomeni, da znaša v letu 2023 izpad prihodka iz naslova letnega donosa 6,9 milijonov evrov (upošteva se 70 % števila ČD vpisanih v Centralni register čebeljakov – tj. 149.433 od 213.476 ČD na dan 31. 10. 2022).

Sredstva v višini do 190.000 evrov za pomoč iz tega odloka se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije, proračunska postavka 553810 Programi podpor za prestrukturiranje in prenovo kmetijske proizvodnje.

Finančne posledice

V letu 2024 bo za izvajanje tega ukrepa s prerazporeditvijo sredstev znotraj finančnega načrta Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano namenjenih do 190.000 evrov. V Načrt razvojnih programov bo uvrščen nov projekt. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo sredstva iz proračuna za finančno pomoč čebelarjem zagotovilo v letu 2024. Agencija bo upravičencem izdala informativne odločbe.